

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14).
2. Про внесення змін до статті 114-1 Розділу I Особливої частини Кримінального кодексу України щодо відповідальності за знищення або пошкодження майна, що використовується в діяльності Збройних Сил України, інших військових формувань, структурних підрозділів або окремих військовослужбовців, шляхом підпалу, підризу або іншими суспільно небезпечними способами : Проект Закону від 18.09.2024 р. № 12042 . URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44910>.
3. Київська міська прокуратура. П'ятьох чоловіків затримано за підпал автомобілів військових у Києві на замовлення спецслужб РФ. URL: <https://suspilne.media/kyiv/834701-diali-pid-kerivnictvom-specsluzb-rf-u-kievi-zatrimali-patoh-colovikiv-za-pidpal-avto-vijskovih/>.
4. Офіс Генерального прокурора. Правоохоронці відкрили 196 кримінальних проваджень через підпали автівок військових. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-pidpaly-avto-viyskovykh-rozsliduvannya-ohp/33129035>.

Конопельський Віктор Ярославович,
завідувач кафедри кримінального права
та кримінології Одеського державного
університету внутрішніх справ, доктор
юридичних наук, професор;
Ястушенко Андрій Михайлович,
аспірант кафедри кримінального права
та кримінології Одеського державного
університету внутрішніх справ

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ АДМІНІСТРАТИВНОГО НАГЛЯДУ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Як показує практика, серед низки проблем, які породила війна росії проти України є збільшення майже вдвічі кількості кримінальних правопорушень проти правосуддя, включаючи й ті, що стосуються порушення правил адміністративного нагляду (ст. 395 Кримінального кодексу (КК) України) [1]. З огляду на це, досить важливо встановити ті детермінанти, які сприяють вчиненню даного суспільно небезпечного діяння.

Зокрема, як показали результати вивчення змісту Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», більшість його положень не в повній мірі співвідносяться з вимогами інших законодавчих актів, включаючи КК, які пов'язані з його реалізацією на практиці, та, у кінцевому підсумку, знижують рівень ефективності діяльності відповідних правоохоронних органів з означених питань. Мова, у першу чергу, ведеться про назву вказаного Закону, у якому вжито словосполучення «особи, звільнені з місць позбавлення волі», автентичного тлумачення якого законодавець не дав [2, с. 290], що, без сумніву, слід віднести до однієї з правових прогалин, яка потребує усунення [2, с. 271–275]. Відповідь на це питання мав би дати прийнятий у липні 2003 року Кримінально-виконавчий кодекс (КВК) України, але, на жаль, і в ньому без будь-яких пояснень використовується словосполучення «місця позбавлення волі», а саме – у ст. 158–159 вказаного Кодексу, які мають безпосереднє відношення до організації встановлення адміністративного нагляду. Як видається, якщо за основу взяти положення ч. 2, 3-б ст. 11, ст. 15, 18, ст. 50–51, 89 КВК, у яких визначено правовий статус осіб, засуджених до арешту та позбавлення волі, включаючи й тих, які відбувають покарання у слідчих ізоляторах (СІЗО) (ст. 89–90 даного Кодексу), то під «місцями позбавлення волі» варто розуміти арештні доми, виправні колонії та СІЗО, які виконують покарання у виді позбавлення волі та арешту. Без сумніву, для того, щоб упорядкувати правозастосовну практику та усунути існуючу у зв'язку з цим правову прогалину, логічно було б ст. 1 Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» доповнити приміткою, що запропонована вище, що дасть можливість таким чином офіційно здійснити тлумачення (у виді автентичного роз'яснення, тобто такого, яке здійснює суб'єкт, що видав законодавчий акт), а також більш ефективно застосовувати ст. 395 КК на практиці.

Не менше питань і зауважень викликає у зв'язку з цим сформульоване у ст. 1 вказаного Закону поняття «адміністративний нагляд», а саме: якщо у нормах матеріального права (наприклад, у ч. 1 та ч. 2, 3 ст. 50 КК) визначено завдання і мету щодо «запобігання кримінальним правопорушенням», то у даному нормативно-правовому акті мова ведеться про «профілактичні заходи». Такий законодавчий підхід не тільки порушує усталене співвідношення норм матеріального і процесуального (процедурного) права, яке доведено на

науковому рівні [2, с. 180–181] та закріплене у нормах чинного Кримінального процесуального кодексу (КПК) (ст. 409, 413, 438, 445, ін.), але й не відповідає вимогам формальної логіки. Зокрема, профілактична діяльність є лише частиною запобіжної, тобто ці поняття співвідносяться як «одиничне» та «загальне» правові явища [3, с. 21–47].

Отже, виходячи з отриманих результатів дослідження, можна констатувати, що без змістовної видозміни нині діючого Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», неможливо здійснювати ефективні запобіжні заходи, які стосуються недопущення порушень правил адміністративного нагляду та застосування у зв'язку з цим ст. 395 КК до винних осіб.

Список використаних джерел

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за 2022 – жовтень 2024 року. *Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування.* URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

2. Теорія держави : підручник / за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2014. 368 с.

3. Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2011. 120 с.

Копотун Ігор Миколайович,

головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Дмитрієнко Юлія Сергіївна,

аспірант кафедри кримінального права та криминології Одеського державного університету внутрішніх справ

РЕЦИДИВ ЗЛОЧИНІВ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ

Як показує практика, в умовах воєнного стану в Україні (2022–2024 рр.) особливої загрози набули суспільно небезпечні діяння, що пов'язані з рецидивними проявами злочинності (ст. 34